

«МИЛИТАРИ» СТИЛІНДЕГІ ӘЙЕЛДЕР КОСТЮМІНІҢ ДИЗАЙН-ЖОБАСЫН ӘЗІРЛЕУ

А.Т. СЕЙТПАХИЕВА , Д.А. ЖАКИПБЕКОВА

(М. Х. Дулати Тараз университеті, Қазақстан Республикасы, 080012, Тараз қ-сы, Сүлейменов көшесі, 13)
Автор-корреспонденттің электрондық поштасы: asiya.turynalievna1986@gmail.com, dinara070717@gmail.com

Мақалада таңдалған милитари стильдегі костюмінің дизайн жобасын әзірлеу барысында аналогтық модельдерді талдау және салыстырмалы таңдау жүргізілді, милитари стильдің ерекшеліктері, олардың киім ассортименттері зерттелді, тарихи кезеңі талданды. Прототиптің қалыптасуы талданып, сәннің өзекті тенденциясы зерттелуі барысында дизайн жобасының талаптары әзірленген. Көркем образды жасай отырып, жоба тұжырымдамасының дизайны жасалу барысында, шығармашылық дереккөз сипатталады, пішін эскиздері жасалынған. Таңдалған негізгі шешімнің көркемдік эскиздері орындалды, киімді жобалаудың көркемдік әдістері зерттелді, өнімде қолданылатын композициялық құралдар талданды. Кестелер түрінде конструкторлық шешім әзірленді, жобалау кезінде қолданылған әдістемені таңдау негізделді, графикалық түрде жасалған бұйымның үлгілері орындалды, кесте түрінде бұйым бөлшектерінің сипаттамасы сипатталып, өнімді дайындау технологиясы жасалынды. Мақсаты: Таңдалған әйелдерге арналған «Милитари» стиліндегі әйелдер костюмының дизайн-жобасын жасау, стиль түсінігін толық ашып қалыптастыру және дамыту, аталған стильдегі заманауи киімдерді талдау, жаңа модел ұсыну.

Негізгі сөздер: прототип, графика, милитари, палитра, конструкция, эскиз, бренд.

РАЗРАБОТКА ДИЗАЙН-ПРОЕКТА ЖЕНСКОГО КОСТЮМА В СТИЛЕ «МИЛИТАРИ»

А.Т. СЕЙТПАХИЕВА, Д.А. ЖАКИПБЕКОВА

(Таразский университет им. М. Х. Дулати, Республика Казахстан, 080012, Тараз, ул. Сулейменова 13)
Электронная почта автора-корреспондента: asiya.turynalievna1986@gmail.com, dinara070717@gmail.com

В статье рассмотрены анализ и сравнительный выбор аналоговых моделей при разработке дизайн-проекта костюма в стиле милитари, изучены особенности стиля милитари, их ассортимент одежды, проанализирован исторический период. Проанализировано формирование прототипа, разработаны требования дизайн-проекта в ходе изучения актуальных тенденций моды. В процессе разработки дизайна концепции проекта с созданием художественного образа описывается творческий источник, разрабатываются эскизы формы. Выполнены художественные зарисовки выбранного основного решения, изучены художественные приемы оформления одежды, проанализированы композиционные средства, используемые в изделии. Разработано конструкторское решение в виде таблиц, обоснован выбор методики, использованной при проектировании, выполнены образцы изделий, выполненные графически, описана характеристика деталей изделий в виде таблиц, разработана технология изготовления изделий. Цель: разработать дизайн-проект женского костюма в стиле «Милитари» для женщин, полностью раскрыть и развить понятие стиля, проанализировать современную одежду в данном стиле, представить новую модель.

Ключевые слова: прототип, графика, милитари, палитра, конструкция, эскиз, бренд.

DEVELOPMENT OF A DESIGN PROJECT FOR A «MILITARY-STYLE» WOMEN'S SUIT

A.T. SEITPAKHIEVA, D.A. ZHAKIPBEKOVA

(M. H. Dulati University of Taraz, Kazakhstan, 080012, Taraz, Suleimenov str., 13)
Corresponding author's email: asiya.turynalievna1986@gmail.com, dinara070717@gmail.com

The article analyzes and comparatively selects analog models when developing a design project for a military-style suit, examines the features of the military style, their range of clothing, and analyzes the historical period. The formation of a prototype is analyzed, the requirements of a design project are developed in the course of studying

current fashion trends. In the process of developing the design concept of a project with the creation of an artistic image, the creative source is described, and sketches of the form are developed. Artistic sketches of the chosen basic solution were made, artistic techniques of clothing design were studied, and the compositional means used in the product were analyzed. A design solution in the form of tables was developed, the choice of the methodology used in the design was justified, product samples were made graphically, the characteristics of product parts in the form of tables were described, and the manufacturing technology was developed. Purpose: to develop a design project for a Military-style women's suit for selected women, to fully reveal and develop the concept of style, to analyze modern clothes in this style, to present a new model.

Keywords: prototype, graphics, military, palette.design, sketch, brand.

Kipicne

Халық тұтынатын тауарларды өндіретін көптеген өнімдер жеңіл өнеркәсібінде шығарылады, тұтынушылар нарығын тігін бұйымдарымен толықтыруда бұл өндіріс маңызды орын алады. Өнеркәсіп – материалдан гөрі еңбекті көп қажет етеді әрі экологиялық жағынан таза, көбінесе әйелдер қызмет ететін сала.

Тігін өндірісі – әлемнің көптеген елдерінің бюджетін құрайтын маңызды экономика салаларының бірі болып табылады және сәнді, бәсекеге қабілетті тауарлар шығару үшін бұл өнеркәсіп дизай саласымен тығыз байланыста. Қазақстан Республикасында нарықтағы экономиканы дамыту өнеркәсіп салаларын дамытудан басталады.

Зерттеу материалдары мен әдістері

Мақсаты: Әйелдерге арналған «Милитари» стиліндегі әйелдер костюмының дизайн-жобасын жасау, стиль түсінігін толық ашып қалыптастыру және дамыту, аталған стильдегі заманауи киімдерді талдау, жаңа модел ұсыну.

Міндеті:

-Таңдалған бұйымның ассортименттік сериясын қалыптастыру;

-«Милитари» стилінің сұранысын талдау, болжамдау;

-«Милитари» стиліндегі әйелдер костюмының технологиялық үдерісін жасау;

-Өңдеу тәртібін салыстырмалы түрде талдау;

-Бұйымның технологиялық бірізділігі мен өңдеу әдістерінің экономикалық тиімділігін есептеу.

-«Милитари» стильдегі заманауи киімнің жаңа моделін жасау.

Зерттеу нәтижелері және оларды талқылау

Тігін өнеркәсібі киім және басқа тігін бұйымдарын өндіретін тұрмыстық және техникалық қолданыстағы маталар, трикота жаймалары, бейматалар, арнайы киім, ведомстволық киім, табиғи және жасанды былғары, түрлі фурнитуралар мен әрлеуіш

бұйымдар да өндіреді. Тігін саласының кәсіпорындары халық шаруашылығының өзге салалары үшін де түрлі өнімдер шығарады.

Қазақстан дизайнерлерінің топтамаларындағы стильдердің дамуы.

Әр халықтың киім-кешектері өз тарихының ізін сызбалары мен қиықтарында қалдырып, өткенге жаңартылған нұсқаулығына айналады. [1].

Қазақстанның тартымды имиджі жасалып жатқан, бәсекелес мен өркениеттер арасында лайықты көріну мақсаты алға қойылған қазіргі әлемде бұл маңыздырақ. Бұл ретте Қазақстан этностарының топтасу дәрежесі, олардың байырғы, мемлекет құраушы мәдениетіне деген жанашырлығы осы мәселенің шешілуіне байланысты.

Егер стиль болмаса, заманауи сән өзінің жылтырлығымен, оны жиі басып алатын эволюцияға деген ұмтылысты тұншықтырар еді. Стильдің көмегімен кескінді тек қосымша элемент ретінде ғана емес, сонымен қатар белгілі бір ұлтқа деген сүйіспеншілікті жариялау ретінде шынайы түстермен белгілеуге болады.

Милитари стилінің артықшылығы – ол еркін пішіннен әйелдердің мүсінінің қатаң сұлбасын баса көрсетіп, толы әйелдер мен қыздардың бейнесін жақсартады. Бір уақыт мұндай модельдерге деген сұраныс сәл азайды, бірақ бүгінгі күні ол қайтадан трендте: олардың басым түстері - батпақты, хаки, қорғаныш немесе «кір» түсі әйелдерді тиісті аксессуарлармен толықтырады; кең белбеулермен, береттермен, милитари ленталармен қосымша әрлеуге де болады [2].

Әйелдер киіміндегі милитари стиль – бірнеше жылдан бері подиумда үстемдік етіп келе жатқан жетекші трендтердің бірі. Бұл бастапқы кезде ер адамдық стильбастапқы кезде болғанымен, мұндай заттар әйелдер гардеробына да толық еніп, сәнді трендтер қатарында. Милитари стилінің ең астысы - ол арнайы суреті, принті бар матаны қолдану, мұндай суреттердің ерекшеліктерін қарас-

тырып, басқа маталармен де жақсы комбинацияларды жасауға болады.

Милитари стилінің алғашқы коллекциялары өткен ғасырдың 60-шы жылдарының соңында подиумға бірінші рет шығарылды және оларды тігу кәсіпорындары мен әйелдер киімдерін шығаратын фабрикалар кеңінен шығара бастады. Сол жылдары барлық сауда орындарында милитари стилінде киімдерді сатып алуға болатын [3].

Әйелдің киіміндегі милитари стилі бай тарихқа ие. Тарихқа шолу жүргізсек бұл стиль бірінші дүниежүзілік соғыстан кейін пайда болды. Мата өндіретін фабрикалар сәнді көйлектерге, костюмдерге мата шығаруды тоқтатып, милитари формаларға қажет маталар шығаруға көшті. Экономика құлдырады, күнделікті заттарды алу қиын болды, ал милитари киімдер күнделікті киім ретінде қолданылды.

Тағы бір себеп – XX ғасырдың алпысыншы жылдарында милитари киімді хиппи кие

бастады. Мәдениет өкілдері бейбітшілікті жақтады және наразылық ретінде милитарилендірілген бейнелерге пропаганда жасады.

XX ғасырдың сексенінші жылдарға қарай кең шалбар мен кең хаки жейделер жаңа тыныс алды-қатаң кесу, қысқа пішіндер пайда болды. Дәл сол кезде милитари стильдегі әйелдер киімі модада берік орнықты.

Милитари стилі қыздарға өте ыңғайлы – заманауи заттар қатаңдық пен рақымдылықты біріктіреді, мұндай бейнелер бір формаға қатаң еліктеу емес, оның көптеген вариациялары, дәстүрлі ерекшеліктері көрінісін тапты [2].

-Ауыр шұғадан жасалған милитари пальтолары;

- Сарбаздар кительдері;

- Теңіз көкірекшелері;

-Офицерлердің бас киімдеріне ұқсас қалпақшалар;

- Аң терісімен комбинациялау.

Сурет 1. Милитари стилі

Милитари стильдегі әр түрлі аксессуарлар көріністі аяқтауға мүмкіндік береді: өрескел былғары немесе матадан жасалған белбеулер, авиатор көзілдірігі, сөмкелер, матадан жасалған рюкзактар немесе планшеттік сөмкелер. Милитари стильдегі зергерлік бұйымдар өте әдемі көрінеді: оқ тәрізді сырғалар, кулон тізбегі, моншақтар, брошь, сондай-ақ тігілген түрлі эмблемалар [4, 5].

Милитари стильдегі макияж бетке балғындық беретін табиғи реңктерді қолдануды қамтиды, ал ашық қызыл далапты қолдануға жол берілмейді, өйткені бейне провинциялық

және өрескел болады. Бұл стиль көзге көбірек назар аударуды қажет етеді, ол үшін қара, қоңыр және сұр түстер қолайлы, олардың көмегімен жыртқыштың бейнесін жасай отырып, айқын көрсеткілерді салуға болады [6].

Күш пен талғампаздықтың бірігуі – сәндегі милитари киімнің әйелдік стилі әйелдік элементіне қаталдық дозасын әкелетін ерекше комбинацияны білдіреді. Милитари формадан шыққан бұл стиль әйелдерге ыңғайлы ғана емес, сонымен қатар өзін-өзі көрсетудің стильді нұсқаларын ұсына отырып, күнделікті сәнде өз орнын тапты.

Түстер палитрасы. Милитари стильдің негізгі элементтерінің бірі - түс схемасы. Бұл стильде жасыл және қоңыр реңктер, құм және камуфляж түстері басым. Дегенмен, батыл заманауи дизайнерлер көбінесе әйелдік көрініс үшін бейтарап және пастелді реңктерді қосады.

Декор элементтері. Клапан қалталары, металл түймелер, эмблемалар – бұл милитари стильге тән бөлшектер. Бұл элементтер функционалды ғана емес, сонымен қатар киімге күрделілік, бейнеге, стильге сәйкестік қосады.

Кесу және пішіндер. Силуэттер көбінесе милитари формадан шабыт алады-түзу сызықтар, жоғары жағалар. Алайда, әйелдік көрініс үшін милитари элементтер әртүрлі пішіндер мен ұзындықтағы көйлектерге, костюмдерге және юбкаларға біріктірілуі мүмкін [7].

Әйелдер сәніндегі милитари стильдің бағыттары - қалалық милитари стиль. Бұл стиль опциясы күнделікті қалалық киімде милитари элементтерді пайдалануды қамтиды. Курткалар, шалбар, және ыңғайлы етік қала өмірі үшін практикалық және стильді көрініс жасайды.

Әсем милитари. Дизайнерлер металл бөлшектері, кестелері және жақсы аксессуарлары бар сәнді көйлектер жасай отырып, кешкі милитари киімдерді енгізеді.

2025-2026 жылдары милитари көрінісі қалай жасауға болады. Милитари әйел бейнесінің көптеген қырлары бар, бұл оны әртүрлі етеді. Осы стильде кескін жасау кезінде гардеробтың негізгі элементтерін алу ұсынылады. Дегенмен, аутфитті құрастыру кезінде оларды сафари, кездейсоқ, спорттық және т.б. сияқты әртүрлі стильдегі киімдермен және аксессуарлармен біріктіруге болады.

Бастапқыда милитари стильде жасалған әйелдер гардеробының заттары қатаң сызықтармен және түзу силуэттермен ерекшеленді. Бұйымдарды тігу кезінде жасыл және қоңыр реңктер, сондай-ақ хаки түсі қолданылды. Бағыттың тағы бір ерекшелігі-курткалар мен пальтолардағы толық түймелермен түймеленді.

Бүгінгі күні милитари күш өзінің негізгі сипаттамаларын сақтайды, бірақ сонымен бірге көптеген жаңа қасиеттерге ие. Сонымен, әйелдер гардеробының заманауи заттарын тігу кезінде сән метрлері әртүрлі маталарды пайдаланады - твид, кашемир, зығыр мата, жүн, трикотаж, мақта және тіпті жібек [8].

Милитари стильдегі көріністі стильді етіп жасау және отставкадағы полковник сияқты болмау үшін, камуфляжды басып шығару арқылы басынан аяғына дейін киіну идеясынан бас тарту қажет. Бейне арқылы жауынгерлік ноталарды жеткізудің басқа да күрделі тәсілдері бар. Мысалы, камуфляж мотивіне ұқсайтын түстер палитрасына жүгінген жөн.

Оның негізгі реңктері: қоңыр, құм, зәйтүн, қыша, жасыл, қою көк, сұр және барлық көріністерінде хаки. Костюмді тәуелсіз киім ретінде киюге болады, оны адалдық үшін тактикалық әбзелге ұқсайтын иық сөмкесімен және өрескел ашық аяқ киіммен толықтырады. Немесе куртка мен шалбарды бөлек киіледі, оларды әйелдік гардероб заттарымен бірігеді — юбкалар мен қайықша туфлилер [9].

Милитари және сафари стильдерін біріктіруге болады. Бұл костюммен ерекше жаңа көрініс Alberta Ferretti көктемгі-жазғы шоуында көрсетілген. Бренд дизайнері костюмнің еркектік қасиетін әйелдік бөлшектермен — ақ түсті шілтерлі жағамен және куртканың астынан көрінетін көйлек манжеттерімен жұмсартты [10].

Милитари стильдегі шалбар - бұл "ыңғайлы және әмбебап сән" ұғымын біріктіретін киім нұсқасы, оларды бәрімен біріктіруге болады. Қатаң көйлегі мен шалбарын шалбармен киюге және іскерлік көрініске ие болуға болады [11-13].

Милитари шалбар және жеңіл зығыр үсті кездесуге немесе кешке киюге болады. Ал шалбардың кроссовкалармен және қарапайым қара футболкамен үйлесуі демалыс күндерінің жиынтығына айналады [11-15].

Сурет 2. Таңдалған милитари стильінің үлгісі

Милитари стильдегі костюм дизайн жобасын әзірлеу. Осыған байланысты келесі тапсырмалар мен міндеттер орындалды:

- аналогтық модельдерді талдау және салыстырмалы таңдау жүргізілді, милитари стильдің ерекшеліктері, олардың киім ассортименті зерттелді, тарихи кезеңі талданды;

- прототиптің қалыптасуы талданды, сәннің өзекті тенденциясы зерттелді;

- дизайн жобасының талаптары талданып, әзірленді;

- көркем образды жасай отырып, жоба тұжырымдамасының дизайны жасалды, шығармашылық дереккөз сипатталды, пішін эскиздері жасалды;

- таңдалған негізгі шешімнің көркемдік эскиздері орындалды, киімді жобалаудың көркемдік әдістері зерттелді, өнімде қолданылатын композициялық құралдар талданды;

- жобалық шешім үшін конфекциялық карта әзірленді, пайдаланылған материал мен фурнитураны таңдау негізделген;

- кестелер түрінде конструкторлық шешім әзірленді, жобалау кезінде қолданылған әдістемені таңдау негізделді, графикалық түрде жасалған бұйымның үлгілері орындалды, кесте түрінде бұйым бөлшектерінің сипаттамасы сипатталды.

Қорытынды

Жүргізілген зерттеу жұмысының нәтижесінде әйелдерге арналған «Милитари» стиліндегі костюмнің дизайн-жобасы толықтай әзірленді. Милитари стилінің шығу тарихы мен даму кезеңдері зерттеліп, оның заманауи сән әлеміндегі өзектілігі негізделді. Бұл стильдің тек қаталдық қана емес, сонымен қатар әйел нәзіктігі мен күшін ұштастыратын бірегей бағыт екені анықталды. Киімнің көркемдік образын жасау барысында пішін эскиздері орындалып, композициялық құралдар (клапан қалталар, металл түймелер, эмблемалар) талданды. Жаңа модельде дәстүрлі хаки, зәйтүн және құм түстері заманауи пішіндермен үйлесім тапты. Ұсынылған «Милитари» стиліндегі костюм заманауи әйелдердің қалалық өмір салтына (urban military) сай келетін, әмбебап әрі бәсекеге қабілетті өнім ретінде сипатталады.

ПАЙДАЛАНҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Попова, О. Теория дизайна [Текст]: учебное пособие / О. Попова. - Астана: Фолиант, 2008. - 336 с. -). - ISBN 9965-35-533-9: 1020т. 00т. тг., 1667т. 00т. тг. Экземпляры всего: 35

2. Zhang, Huiqin & Wu, Junmin. (2016). Subject positions embodied in military uniform and its

influences on modern fashion design. *The Research Journal of the Costume Culture*. 24. 349-357. 10.7741/rjcc.2016.24.3.349.

3. Шемчук, Анатолій. (2024). ОСОБЛИВОСТІ СТИЛЮ МІЛІТАРИ В СУЧАСНІЙ FASHION-ІНДУСТРІЇ. УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, ШЛЯХИ РОЗВИТКУ (НАПРЯМ: культурологія). 48. 524-529. 10.35619/ucp.mk.v48i.823.

4. Sorger, R., Udale, J. *The Fundamentals of Fashion Design* [Text] / R. Sorger, J. Udale. – 2nd ed. – Lausanne: AVA Publishing, 2011. – 192 p.

5. Steele, V. *The Berg Companion to Fashion* [Text] / V. Steele. – Oxford: Berg Publishers, 2010. – 816 p.

6. Смирнова, Л. Э. История и теория дизайна: учебное пособие / Л. Э. Смирнова; Сибирский федеральный университет. – Красноярск: Сибирский федеральный университет (СФУ), 2014. – 224 с.: ил. – <https://biblioclub.ru/index.php?>

7. Гнедич, П. П. Всемирная история искусств [Текст] / П. П. Гнедич. – М.: Современник, 1999. – 494 с. 4экз

8. Tain, L. *Portfolio Presentation for Fashion Designers* [Text] / L. Tain. – 4th ed. – New York: Fairchild Books, 2018. – 448 p.

9. Торебаев Б.П. Цвет в дизайне текстиля [Текст]: учебное пособие / Б.П. Торебаев, Ж.У. Мырхалыков. – Алматы: Эверо, 2017. – 256 с. – ISBN 978-601-310-283-2

10. Bussinello, Giulia. (2015). Alberta Ferretti. 10.5040/9781474260428-FPA083.

11. Akou, Heather. (2024). *Echoes of War: Body Armor for Safety and Fashion*. 10.1007/978-3-031-57073-5_24.

12. Дизайн-проектирование композиция, макетирование, современные концепции в искусстве [Текст]: учебник / М.Е.Елочкин, Г.А.Тренин, А.В.Костина и др. – 2-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр "Академия", 2018. – 160 с. – ISBN 978-5-4468-7410-1, 2-экз.

13. Розенблум, Е. А. Художник в дизайне: опыт работы центральной учебно-экспериментальной студии художественного проектирования на Сенеже: практическое пособие / Е. А. Розенблум. – Москва: Искусство, 1974. – 224 с.: ил. – Режим доступа: по подписке. – URL: <https://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=568473>

14. Hameed, Umer. (2025). *From Glamour to Utility: Fashion in the Era of Crisis (1929–1946)*. 10.13140/RG.2.2.12662.10567.

15. Aldrich, W. *Metric Pattern Cutting for Women's Wear* [Text] / W. Aldrich. – 6th ed. – Oxford: Wiley-Blackwell, 2014. – 256 p.

REFERENCES

1. Popova O. *Teoriya dizaina* [Design Theory]: uchebnoe posobie. – Astana: Foliant, 2008. – 336 p. (in Russian)

2. Zhang H., Wu J. Subject positions embodied in military uniform and its influences on modern fashion design // *The Research Journal of the Costume Culture*. – 2016. – Vol. 24. – P. 349–357.

3. Shemchuk A. Osoblyvosti styliu military v suchasniy fashion-industrii [Features of Military Style in the Modern Fashion Industry] // *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku*. – 2024. – No. 48. – P. 524–529. (in Ukrainian)

4. Sorger R., Udale J. *The Fundamentals of Fashion Design*. – 2nd ed. – Lausanne: AVA Publishing, 2011. – 192 p.

5. Steele V. *The Berg Companion to Fashion*. – Oxford: Berg Publishers, 2010. – 816 p.

6. Smirnova L. E. *Istoriya i teoriya dizaina* [History and Theory of Design]: uchebnoe posobie. – Krasnoyarsk: Siberian Federal University, 2014. – 224 p. (in Russian)

7. Gnedich P. P. *Vsemirnaya istoriya iskusstv* [World History of Art]. – Moscow: Sovremennik, 1999. – 494 p. (in Russian)

8. Tain L. *Portfolio Presentation for Fashion Designers*. – 4th ed. – New York: Fairchild Books, 2018. – 448 p.

9. Torebaev B. P., Myrkhalykov Zh. U. *Tsvet v dizaine tekstilya* [Color in Textile Design]: uchebnoe posobie. – Almaty: Evero, 2017. – 256 p. (in Russian)

10. Bussinello G. Alberta Ferretti. – 2015.

11. Akou H. *Echoes of War: Body Armor for Safety and Fashion*. – 2024.

12. Elochkin M. E., Trenin G. A., Kostina A. V. et al. *Dizain-proektirovanie: kompozitsiya, maketirovanie, sovremennyye kontseptsii v iskusstve* [Design Engineering: Composition, Modeling, Modern Concepts in Art]: uchebnik. – Moscow: Akademiya, 2018. – 160 p. (in Russian)

13. Rozenblyum E. A. *Khudozhnik v dizaine* [Artist in Design]: prakticheskoe posobie. – Moscow: Iskusstvo, 1974. – 224 p. (in Russian)

14. Hameed U. *From Glamour to Utility: Fashion in the Era of Crisis (1929–1946)*. – 2025.

15. Aldrich W. *Metric Pattern Cutting for Women's Wear*. – 6th ed. – Oxford: Wiley-Blackwell, 2014. – 256 p.